

Resultater for de obligatoriske sprogprøver i grundskolen i skoleåret 2023/24

Sammenfatning

- For skoleåret 2023/24 er der indberettet oplysninger om obligatoriske sprogprøver på 12 skoler på ét eller flere klassetrin, heraf otte folkeskoler og fire fri- og privatskoler.
- 305 elever aflagde den obligatoriske sprogprøve i børnehaveklassen i skoleåret 2023/24, mens 98 elever aflagde den obligatoriske sprogprøve i 1.-9. klasse i skoleåret 2023/24.
- 94 procent af de i alt 305 elever i børnehaveklassen, som tog minimum ét sprogprøveforsøg, blev vurderet sprogpåvare i løbet af skoleåret. Heraf blev 84 procent af eleverne vurderet sprogpåvare ved første forsøg.
- 82 procent af de i alt 98 elever i 1.-9. klasse, som tog minimum et sprogprøveforsøg, blev vurderet sprogpåvare i løbet af skoleåret. Heraf blev 58 procent af eleverne vurderet sprogpåvare ved første forsøg.
- 96 procent af eleverne i børnehaveklassen, som aflagde ét eller flere sprogprøveforsøg, rykkede et klassetrin op.
- 98 procent af eleverne i 1.-9. klasse, som aflagde ét eller flere sprogprøveforsøg, rykkede et klassetrin op.

Boks 1: Kort om sprogrøver

Fra og med skoleåret 2019/20 er der indført obligatoriske sprogrøver på grundskoler og afdelinger af grundskoler med mere end 30 procent elever, der bor i et boligområde, der har været på Social-, Bolig og Ældreministeriets liste over udsatte boligområder mindst én gang inden for de seneste tre år. På de omfattede skoler skal der gennemføres obligatoriske sprogrøver for samtlige elever i børnehaveklassen og for elever i 1.-9. klasse, som skal ophøre med at modtage undervisning i "Dansk som andetsprog – supplerende".

Sprogrøven i børnehaveklassen

Eleverne i børnehaveklassen har tre obligatoriske prøveforsøg og et fjerde frivilligt forsøg til at blive vurderet sprogpåred ved sprogrøven inden påbegyndelse af 1. klasse. Vurderes en elev sprogpåred ved et sprogrøveforsøg, skal eleven ikke gennemføre yderligere sprogrøveforsøg. Hvis en elev i børnehaveklassen ikke vurderes sprogpåred ved et sprogrøveforsøg, skal eleven deltage i det efterfølgende sprogrøveforsøg. Derudover skal skolen iværksætte en række understøttende indsatser (sprogstimuleringsforløb og forældreinddragelse) forud for det næste sprogrøveforsøg.

Vurderes eleven ikke sprogpåred efter tredje sprogrøveforsøg, skal eleven tilbydes at deltage i frivillig sommerskole, ligesom eleven skal tilbydes et fjerde frivilligt sprogrøveforsøg inden undervisningens påbegyndelse i 1. klasse. Vurderes eleven ikke sprogpåred ved det tredje obligatoriske eller fjerde frivillige sprogrøveforsøg, skal eleven som udgangspunkt igen undervises i børnehaveklassen i det efterfølgende skoleår.

Sprogrøven i 1.-9. klasse

Omfattede elever i 1.-9. klasse har fire obligatoriske sprogrøveforsøg til at blive vurderet sprogpåred inden påbegyndelse af næste klassetrin. En elev i 1.-9. klasse skal vurderes sprogpåred ved den obligatoriske sprogrøve, enten hvis skolelederen vurderer, at eleven ikke længere har behov for at modtage undervisning i "Dansk som andetsprog – supplerende" eller inden udgangen af det fjerde skoleår, hvor eleven har modtaget undervisning i "Dansk som andetsprog – supplerende". Dette eventuelt efter først at have modtaget basisundervisning i dansk som andetsprog i to år.

Vurderes eleven sprogpåred ved et sprogrøveforsøg, skal eleven ikke gennemføre yderligere sprogrøveforsøg. Vurderes eleven ikke sprogpåred efter fjerde sprogrøveforsøg, skal eleven undervises på det pågældende klassetrin igen i det efterfølgende skoleår og fortsætte med at modtage undervisning i "Dansk som andetsprog – supplerende".

Særlige forhold for børn, der er fordrevet fra Ukraine, i indeværende år

Elever med opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, indgår ikke i opgørelsen af andelen af elever med bopæl i udsatte boligområder, jf. Folkeskolelovens § 5, stk. 6 samt § 11a, 1. pkt. Krav om sprogrøver kan derfor fraviges for denne gruppe.

Sprogprøver for skoleåret 2023/24

For skoleåret 2023/24 er der indberettet oplysninger om obligatoriske sprogprøver på 12 skoler. På disse skoler aflagde 403 elever samlet set på tværs af alle klassetrin ét eller flere sprogprøveforsøg. Der er i alt afholdt 575 sprogprøveforsøg¹. De 12 skoler dækker over otte folkeskoler og fire fri- og private grundskoler. Alle sprogprøveafholdende skoler har tidligere afholdt sprogprøver.

Over de fem skoleår, hvor de obligatoriske sprogprøver er afholdt, er der færre og færre skoler, som gennemfører obligatoriske sprogprøver, *jf. tabel 1*. Det skyldes, at antallet af udsatte boligområder har været faldende gennem perioden.² I 2019/20 var 40 skoler³ på den vejledende liste over skoler, som skal afholde sprogprøver, mens der i 2023/24 var 12 skoler på den vejledende liste.

Tabel 1: Oversigt over antal skoler, som har afholdt sprogprøver, samt hvor mange af disse, som er tidligere sprogprøveafholdende, 2019/20-2023/24

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Sprogprøveafholdende skoler	39	28	24	20	12
- heraf skoler, som tidligere har afholdt sprogprøver	-	27	21	18	12

Note: Heraf skoler, som tidligere har afholdt sprogprøver, er en delmængde af det samlede antal sprogprøveafholdende skoler i hvert enkelt skoleår.

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Der er forskel på den obligatoriske sprogprøve i børnehaveklassen og den obligatoriske sprogprøve i 1.-9. klasse. I notatet præsenteres først opgørelser for sprogprøven i børnehaveklassen og dernæst følger opgørelser for sprogprøven i 1.-9. klasse.

På tværs af skoler og klassetrin blev 18 elever angivet som fritaget fra den obligatoriske sprogprøve i skoleåret 2023/24⁴.

¹ Se informationer om datarensning og validering under "Datagrundlag og metode" sidst i notatet.

² <https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2022/dec/fald-i-antal-af-udsatte-boligomraader-fortsat-etter-i-2022>

³ 39 af de 40 skoler på den vejledende liste for 2019/20 afholdt sprogprøver.

⁴ Fritagelser har hjemmel i henhold til § 14 i bekendtgørelse nr. 696 af 4. juli 2019 om obligatoriske sprogprøver i grundskolen, hvoraf det følger, at skolens leder fritager en elev, hvis eleven på grund af betydelig funktionsnedsættelse heller ikke på særlige vilkår kan aflægge sprogprøven.

Antal afholdte sprogprøveforsøg i børnehaveklassen og andel af elever, som er vurderet sprogpåparate

I skoleåret 2023/24 aflagde 305 elever i børnehaveklassen ét eller flere obligatoriske sprogprøveforsøg. Samlet set aflagde disse elever 383 sprogprøveforsøg, *jf. tabel 2*. 287 elever svarende til 94 procent af de i alt 305 elever, som tog minimum ét sprogprøveforsøg, blev vurderet sprogpåparate ved et af de fire sprogprøveforsøg.

Tabel 2: Oversigt over antal prøver, elever, sprogpåparate elever, oprykkere og omgængere for børnehaveklassen, 2019/20-2023/24

Skoleår	Antal sprogprøveforsøg i alt	Antal elever med min. et sprogprøveforsøg	Antal elever vurderet sprogpåparate	Antal elever, der rykkede op	Antal elever, der gik om
2023/24	385	305	287 (94 pct.)	293 (96 pct.)	12 (4 pct.)
2022/23	841	607	541 (89 pct.)	575 (95 pct.)	32 (5 pct.)
2021/22	1.126	821	742 (90 pct.)	787 (96 pct.)	34 (4 pct.)
2020/21	1.272	863	777 (90 pct.)	823 (95 pct.)	40 (5 pct.)
2019/20	1.608	1.133	1.009 (89 pct.)	1.086 (96 pct.)	47 (4 pct.)

Note: Antal elever i børnehaveklassen, der rykkede op, og antal elever, der gik om, summerer til det samlede antal elever, der tog sprogprøven.

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Antallet af elever, der rykkede et klassetrin op (293 elever), er større end antallet af elever, der blev vurderet sprogpåparat (287 elever). Det skyldes, at få elever er rykket op til 1. klasse uden at være vurderet sprogpåparat ved sprogprøven i børnehaveklassen. Størstedelen af disse elever havde en særlig tilladelse til oprykning, da skolelederen vurderede, at elevernes faglige grundlag til oprykning var tilstrækkelig, *jf. folkeskolelovens §11a, stk. 5*. Derudover er enkelte elever ikke rykket op, selvom de er vurderet sprogpåparate. 12 elever (fire procent), som gennemførte sprogprøven, gik børnehaveklassen om.

Sammenlignet med de foregående skoleår er antallet af elever i børnehaveklassen, som deltager i sprogprøven, faldet. Andelen af elever, der rykker op i skoleåret 2023/24, er på niveau med de foregående skoleår, mens andelen, der vurderes sprogpåparate er steget.

Hovedparten (84 procent) af eleverne i børnehaveklassen, der deltog i sprogprøven, blev vurderet sprogpåparate allerede ved første sprogprøveforsøg, *jf. tabel 3*. Efter det tredje sprogprøveforsøg var fem procent af eleverne fortsat ikke vurderet sprogpåparate.

Tabel 3: Antal (andel) sprogpårate og ikke sprogpårate elever fordelt på sprogpåprøveforsøg samt antal afholdte sprogpåprøver i børnehaveklassen, 2023/24

Srogpåprøveforsøg	Første forsøg	Andet forsøg	Tredje forsøg	Fjerde forsøg (frivilligt)
Antal sprogpårate	256 (84 pct.)	14 (5 pct.)	16 (5 pct.)	-
Antal ikke sprogpårate	49 (16 pct.)	31 (10 pct.)	14 (5 pct.)	-
Antal afholdte sprogpåprøver	305	45	30	-

Note: Andel sprogpårate og ikke-srogpårate elever er udregnet ud af det samlede antal elever i børnehaveklassen, som har taget mindst et sprogpåprøveforsøg i skoleåret 2023/24 (dvs. 305 elever).

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Antal afholdte sprogprøver i 1.-9. klasse og andel af elever, som blev vurderet sprogpåparate

I skoleåret 2023/24 aflagde 98 elever på 1.-9. klassetrin ét eller flere sprogprøveforsøg. Samlet set aflagde disse elever 192 sprogprøveforsøg, *jf. tabel 4*. De 98 elever fordeler sig på i alt ni skoler (syv folkeskoler og to fri- og privatskoler)⁵.

Tabel 4: Oversigt over antal prøver, elever, sprogpåparate elever, oprykkere og omgængere for 1.-9. klassetrin, 2023/24

Klasse-trin	Sprogprøveforsøg	Antal elever med mindst et sprogprøveforsøg	Antal elever vurderet sprogpåparate	Antal elever, der rykkede op	Antal elever, der gik om
1.-3. kl.	50	19	10 (53 pct.)	19 (100 pct.)	-
4.-6. kl.	111	56	47 (84 pct.)	54 (96 pct.)	-
7.-9. kl.	31	23	23 (100 pct.)	23 (100 pct.)	-
Samlet	192	98	80 (82 pct.)	96 (98 pct.)	-

Note: Antal elever i 1.-9. klasse, der rykkede op, og antal elever, der gik om, summerer til det samlede antal elever, der tog sprogprøven. Ved sprogprøveforsøg 4 er der på nogle klassetrin færre end tre elever, som er vurderet sprogpåparat, hvorfor antallet af sprogpåparate ikke er vist fordelt på klassetrin her.

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Samlet set blev 82 procent af eleverne i 1.-9. klasse, som aflagde et eller flere sprogprøveforsøg, vurderet sprogpåparate. Antallet af elever, der rykkede et klassetrin op (96 elever), er større end antallet af elever, der blev vurderet sprogpåparate (80 elever), idet 16 elever er rykket et klassetrin op uden at være vurderet sprogpåparate.

Blandt de 98 elever, som aflagde mindst ét sprogprøveforsøg, udgjorde elever på 4.-6. klassetrin den største andel. Det samme gjorde sig gældende i skoleåret 2022/23.

Af *tabel 5* fremgår antallet af elever, som aflagde sprogprøveforsøg på tværs af klassetrin for skoleårene 2019/20 til 2023/24. Der har været en faldende tendens ift. antallet af elever, som deltager i sprogprøven på 1.-9. klassetrin. Det skyldes som nævnt ovenfor, at færre skoler vurderes at skulle gennemføre de obligatoriske sprogprøver.

⁵ De resterende tre skoler har kun afholdt sprogprøver i børnehaveklassen.

Tabel 5: Oversigt over antal prøver, elever, sprogparate elever, oprykkere og omgængere i 1.-9. klassetrin, 2019/20- 2023/24

Skoleår	Sprogprøveforsøg	Antal elever med min. et sprogprøveforsøg	Antal elever vurderet sprogparate	Antal elever, der rykkede op	Antal elever, der gik om
2023/24	192	98	80 (82%)	96 (98%)	-
2022/23	424	210	171 (81 pct.)	197 (94 pct.)	13 (6 pct.)
2021/22	410	256	237 (93 pct.)	242 (95 pct.)	14 (5 pct.)
2020/21	878	564	477 (85 pct.)	556 (99 pct.)	8 (1 pct.)
2019/20	1.066	760	634 (83 pct.)	756 (99 pct.)	4 (1 pct.)

Note: Antal elever i 1.-9. klasse, der rykkede op, og antal elever, der gik om, summerer til det samlede antal elever, der tog sprogprøver.

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Godt halvdelen (58 procent) af eleverne i 1.-9. klasse blev vurderet sprogparat ved første sprogprøveforsøg, jf. tabel 6. Efter det fjerde sprogprøveforsøg er der 18 elever fordelt på to institutioner, som fortsat ikke er vurderet sprogparat. Langt størstedelen af disse elever rykker alligevel op til næste klassetrin.

Tabel 6: Antal (andel) sprogparate og ikke sprogparate elever fordelt på sprogprøveforsøg og klassetrin for 1.-9. klasse, 2023/24

Klassetrin		Forsøg 1	Forsøg 2	Forsøg 3	Forsøg 4
1.-3. kl.	Antal sprogparate	8	-	-	-
	Antal ikke-sprogparate	11	10	10	9
4.-6. kl.	Antal sprogparate	31	7	6	-
	Antal ikke-sprogparate	25	18	12	9
7.-9. kl.	Antal sprogparate	18	-	-	-
	Antal ikke-sprogparate	5	-	-	-
Antal sprogparate elever i alt		57 (58 pct.)	11 (11 pct.)	7 (7 pct.)	5 (5 pct.)
Antal ikke sprogparate elever i alt		41 (42 pct.)	30 (31 pct.)	23 (23 pct.)	18 (18 pct.)
Antal elever i alt		98	41	30	23

Note: Ved sprogprøveforsøg 2, 3 og 4 er der på nogle klassetrin færre end tre elever, som er vurderet sprogparat, hvorfor antallet af sprogparate ikke er vist fordelt på klassetrin her.

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Boks 2: Datagrundlag og metode

Skolerne skal hvert år elektronisk indberette oplysninger om de enkelte elevers resultater for sprogprøverne til Styrelsen for It og Læring (STIL). Der skal indberettes oplysninger om de enkelte elevers resultater, hvorvidt elever efter § 11 a, stk. 5, i lov om folkeskolen får tilladelse til at påbegynde 1. klasse, rykker op til næste klassetrin, går et klassetrin om samt om børnehaveklasseeleverne deltager i frivillig undervisning i sommerferien. Endvidere skal skolerne elektronisk indberette antal elever, der bliver fritaget fra sprogprøve. Indberetningen skal ske senest d. 5. september i det efterfølgende skoleår. Oplysningerne bruges til udarbejdelse af statistik.

STIL har pr. september 2024 modtaget data fra 12 skoler om 403 elever.

Som led i kvalitetssikringen af data er der blandt andet på baggrund af dialog med skoler lavet en række metodiske regler for indberetningerne for både børnehaveklassen og for 1.-9. klassetrin.

Hvis en elev er vurderet sprogpå, men det ikke er angivet, hvorvidt eleven rykker et klassetrin op, antages det, at eleven er rykket op. Dermed undgås det at overestimere andelen af omgængere, og i fald disse elever alligevel i praksis går en klasse om, må det antages, at det ikke skyldes manglende sprogpå.

Indberetningerne indeholder et antal elever, hvor der ikke er angivet et eneste prøveforsøg, og hvor der ikke er givet en særlig tilladelse til oprykning, samtidig med at eleven rykker op. For disse elever antages det, at der enten er tale om en fritagelse eller en oprettelse af elever, som først skal tage sprogprøven i skoleåret 2023/24. Disse elever indgår derfor ikke i datagrundlaget for skoleåret 2023/24.

I en række observationer er det ikke angivet, hvorvidt eleven rykker op. I de tilfælde, hvor der heller ikke er angivet et eneste sprogprøveforsøg, slettes observationen. Disse observationer fjernes også, selvom der er angivet ét eller flere sprogprøveforsøg i forsøg 1 og 2, hvor eleven er vurderet ikke-sprogpå, da det indikerer et afbrudt forløb. Det medfører, at andelen af omgængere muligvis underestimeres en smule.

Hvis en elev er vurderet ikke-sprogpå i alle forsøg, og der er givet en særlig tilladelse til oprykning, men oprykning ikke er angivet, antages det, at eleven er rykket et klassetrin op. Hvis eleven modsat er vurderet sprogpå i børnehaveklassen, og det er angivet, at der er givet særlig tilladelse til oprykning (jf. §11 a stk. 5), tæller det ikke med som en særlig tilladelse.

For et antal elever er det indberettet, at de i flere sprogprøveforsøg er vurderet sprogpå. Her anvendes det første sprogprøveforsøg, hvor det er angivet, at eleven er vurderet sprogpå.

Der er en række elever, som er flyttet skole i løbet af skoleåret og derfor ikke har gennemført alle sprogprøveforsøg. Disse elever fjernes.

For nogle børnehaveklasseelever er det angivet, at eleven eksempelvis har taget et første og et tredje sprogprøveforsøg uden, at der er indberettet et andet sprogprøveforsøg. Her antages det, at eleven er vurderet ikke-sprogpå i sit andet forsøg.

De opsatte metodiske regler er valideret i dialog med de deltagende skoler.